

Innhald

Trådar frå fortida	11
Ein romersk krigar frå Steigen og andre påkledde nordlendingar	14
Etnisitet og identitet	15
Handverket	19
Tid	21
Kvinnfolkarbeid	23
Betre med ei grå bot enn ein berr fot	26
Kva gjer dei gamle lørvane så interessante?	28
Er verdas eldste samedrakt frå Andøya?	31
Liket i myra	31
Varme og vakre klede	34
Etter norrøn mote?	40
Skeivt og stygt eller skreddarkunst?	42
Samiske trekk ved Skjoldehamn-funnet	44
Mann eller kvinne?	45
Sjøsamisk kultur og drakttradisjon	48
Anten eller – eller både òg?	50
Tre trådar i nordnorsk tekstilhistorie	51
Oppskrift: Fletta og vove band frå Skjoldehamn-kufta	52
Mellomaldertekstilar i Lofoten: Silke, sobel og serviettar	55
Eit pergamentbrev frå 1335	55
Vágar – mellomalderbyen i nord	56
Ein ny epoke i livet	57
Innhaldet i kleskista	59
Kropp og klede	64
Drakt og makt	66
Utstyrslista	69
Smøyg eller glitt	72

Varme, vakre ryer	75
Leonora og ryevevinga	75
Mangfald i mønster	83
I båt, rorbu, gamle og herskapshus	85
«Far vakkert med rya, du veit ho e ny»	86
Ryer gjennom fleire hundreår	88
Oppskrift: Rye Leonora	94
I fokk og rokk	97
Livsviktige arbeidsplass med lang historie	97
Tidkrevjande arbeid	100
Råbarka arbeidsklede til råbarka karar	102
«Datt man i havet, så blei man no blaut, men elles blei man ikkje blaut»	104
Vevlungar og halverme	106
Skinnbukser av norsk og samisk type	107
Vern av augo mot hagl og ising	108
«En hærmann i rustning»	111
Treg konservatisme?	113
Tilpassa «vêr og velkår» og lokale ressursar	115
Sjøvottar	118
Ein nordlandsk nasjonaldrakt?	122
«Sækkekufte», gråkufte, reisekufte, sjøkufte	125
Gråkuffer over heile landet	129
Salighetsbukse, holkbyxa, susebukse og stormbukse	131
Franske huver?	133
Frå patriotisme til nasjonalisme	135
«Jeg elsker Bonden i Kofte graa»	136
Meir enn ein måte å kle seg på	140
Norske kuffer, «hollandske» bukser og franske huver?	142
Oppskrift: Raudhuve frå Vefsn	144
Nessedronningar	147
Handel i tre generasjonar	147
Silke frå Lyon og Spitalfield, kalandrerte kamgarnsstoff, marseilleteknikk og cattun	150
Å halde fasaden – bokstaveleg talt	154
Tillitvekkande utsjånad	157

General for ein hær av tenestejenter	158
Ikkje sløsing	160
Kor kom ideane frå?	162
Moterette broderimotiv og -teknikkar	163
«Wenskab støtte»	167
Nessedronningar og mødrer	168
Huver med silkeband og kniplingar	169
«Enhver som tror og bliver døpt, Han skal visst salig blive» (Kingo)	170
Omtanke for sjel og lekam	172
Pyntedokker, forvaltarar, handverkarar og mødrer	176
Oppskrift: Liten pose i lappeteknikk	178
Det tekstile arbeidsåret	181
Gammel-Else, mormor og dei åtte ungene	181
Starten på det tekstile arbeidsåret	183
Duna frå ea, ærfuglen	184
«Den evindelige karding og spinningen»	186
Strikkaplagg	189
Utrusting til fiske	193
Kjerringjuldag og ny arbeidsøkt	198
Kva blei vove?	201
Skjorta hans Bendik	202
Heimvovne felltrekk, grener, bolstrar, teppetrekk og matter	206
Langsam tilbakegang for tekstilarbeidet	209
Kvinnekultur og kystkultur	211
Oppskrift: Solide luggar	214
Blant rallarar og anleggskokker	217
Moderne menn?	217
«Fiskerens søn og bondens gut»	218
Tilgang på moderne klede	219
Arbeidsklede til mennene	221
Slusk i finpuss	227
Sløsende sluskar og nøysame nordlendingar?	229
Anleggskokkene	230
Bluser og skjørt, hattar, slips og ytterplagg	231
Både heimevovne arbeidsklede og moderne konfeksjon	235
Oppskrift: Sy ein busserull!	237

«Finare handarbeid» – også i nord?	241
Frigjerande handarbeid	242
Broderi og allmenndanning	246
Trender og tendensar i broderi	248
«Foreningshandarbeid»	252
Det viktige handarbeidet	254
Menn som broderer	259
Verdien av det langsame arbeidet	259
Oppskrift: Brodert brikke	262
«Alle nordlændinger i klær av nordlandsk ulla»	265
Lokalt råstoff og lokal marknad	265
Ny teknologi og nye sauerasar	269
Arbeidsfolket	270
«Der kjem kapitalisten»	273
«... gode og reelle Sager passende for Almuens Behov»	274
Frå ull til dress	275
Det lukta ull og sau kor du kom hen	277
Krigstid	279
Ullteppe, strikkeoppskrifter og undertøy	280
Konkurs og avvikling	283
Renessanse for kortreist ull?	285
Oppskrift: Senje-kufta	286
Gjer heimen din fager!	289
Thora og veven	289
Finstua	292
Kor lærte Thora å veve åklesmett og sjonbragd?	293
Folkehøgskoleidéane: norskdøm og praktisk kunnskap	297
Husflidsrørsla i nord	300
Hilda og jubileumsutstillinga i Kristiania	302
Vevplanlegging per korrespondanse	305
Ei endra kvinnerolle?	307
Oppskrift: Sengetæppe i nuppevæving	310

Kvardag og klede under okkupasjonen	313
«Strikk mens du venter»	314
Den indre fronten	315
Hjelp til krigsramma sivile	317
Rasjonering	319
Cellull, papirgarn, sjoddi, folchen flochs og havlêr	321
«Vi manglet alt, jeg husker at vi frøs mye»	322
Naud lærer	323
Krigsfangane	329
Evakueringa, «Operation Nordlicht»	331
Kva slags hjelp fekk dei der dei kom?	332
Frå berghuler og brent jord	335
Betydninga for samisk klesskikk	337
Tekstilar som ein del av beredskapen?	339
Oppskrift: Finlandshette	340
Oppskrift: H7-vott	342
Å kle seg som nordlending	345
Grunnlaget for Nordlandsbunaden	346
Det starta med Hulda	347
Den første nordnorske bølga	348
Ein eigen nordlandsbunad	349
Nordnorsk reisning og fleire nordnorske bunadar	352
Kva skulle til?	353
Naturen som fundament	355
Petter Dass-vott, Lofotvott og Nordlands-jakke	357
Bunadbølgjedal og kufte- og genserboom	359
Båten og båra, sjarken og støa	361
Det kreative mangfaldet: Frå regionalisme til lokalpatriotisme	363
Tre stammers møte?	365
Kvifor brukar vi bunad?	367
Oppskrift: Lofotvotten	372
Noter	375
Litteratur og kjelder	385